

Лес

ПРОТОКОЛ № 5

засідання Ревштабу від 18-го Січня 1926 року.

Присутні: т.т. Курбас, Лопатинський, Пігулович З., Василько, Тяго, Кудрицький, Імаін, Крига, Вортник, Ліманський.

Порядок дня: 1. Справа вироблення програми клубної роботи.
2. Відуці справа.

Лопатинський: На останньому засіданні Методкому при Політосвіті поставлено на порядку денному справу клубної роботи не тільки в Києві а на цілій Київщині. Методкому необхідно виробити певні положення, певну програму, яку методком опублікує і яка стане законом для всіх драмгуртків. Ми відмовились вийти в методком, поскільки там є представники різних організацій, є гартіванці; Терещенко, Воловик, Домашенко і др., а запропонували виробити такий програм на 27-е січня ц.р. Комна з цих організацій приносить програму і котрої організації програма більше підійде - по цій програмі буде йти вся клубна робота, ця організація яка проводить свою програму - дістане монополію на всю клубну роботу. Справа ця не мена важна, чим всяка друга громадська робота. І через це, що Курбас завтра виїде в Одесу, треба намітити самі головні віхи, які він там може викладати. Детальну розробку програми прийдеться робити нам самим. Я не пригадую добре цієї програми, яка була встановлена як інструкція для клубстанції, у всякому разі вона не претендувала на якийсь закон, але мала на меті дати самі примітні вказівки керівникам драмгуртків - і тепер вона мусить лягти в основу нової програми. Поскільки боротьба розгортається не тільки по лінії театру, але і по молодіжних клубами і клубною роботою - прийдеться нам встановити де-які пункти із планів, іменно ті пункти, які відмежовують нас від других організацій щоб таким робом висадити в сідла всяких Влягж, Воловиків, і т.д. і примусити їх робити по інструкціям які дає МОБ.

Пігулович: Головне дати відповідь на слідуєчі питання: 1. По таке клуб, план роботи драмкружка, поскільки зараз загальна тенденція є така, щоб клуб не розбивався на окремі гуртки, а щоб був єдиний худкружок - значить потрібен програм єдиного клубу. Треба вяснити справу репертуару. Наше відношення до нього. - поскільки Дятров каже що треба агітацію відкинути оставити інсценіровки Тургенєва, Пушкіна і т.д. розбератись в історичній перспективі письменників. Треба нам розібрати по таке драмкружок, чи це є ілюстрація тих робіт, які ідуть в клубі, але завдання керівника драмгуртка, якими методами він повинен користуватись. Петро: прим. ставить таке положення, що керівник драмкружка повинен бути старшим товаришем, він не повинен ніяких мізансцен і показувати, що коли потрібно-зловити п'єсу і мізансцени колективно. Абсолютна нерозбірлиха.

Василько: Питання складне. Одним засіданням закінчити цю справу не можна. Треба обрати комісію яка займалась би цим. Рекомендують ся книжки для помочи "Масова робота в клубі" і "єдиний худкружок".

Лопатинський: Окремі комісії не треба - є наша клубстанція. Пропоную зачитати план і пояснити його точками яких бракує.

Пігулович З.: Моїм завданням було виробити порадиш - підручник для керівників для орієнтації. Після переяваліфікації клубних робітників сказалися керівниками дальше старі спеці актори, а молодих всего по то п'ять чоловік. Сябро це єдиний великий спец по клубній роботі в київі. // Робітники ж не орієнтуються в самій елементарній роботі. 2. Великою переяваліфікацією-це різномеретність клубів: пр. в клубі радробітників переяваліфікація такий елемент, де керівник драмгуртка мусить ідеологічно урівноважити себе; дієсно робітниця клуби мають прекрасний матеріал, а те немає керівників. На це ніхто не звертає уваги. В Пролеткультівському журналі звернуто увагу на літо, музе, ізо і другі гуртки, тільки не на театральну роботу. В червоносерійських частинах є самодіяльна робота, у других масова, а там де сябро - диктатура. В програмі я керувалась тим, щоб відосвідчений керівник, найбільш собі придатний відосвіді по ділянкам: 1 - ідеологічний, 2 - етичний, 3 - організаційний, 4 - педагогічний і 5 - мистецький. Гляди прилож. план і метод роботи в клубі/

Важно дати план такий, який би був прийнятий у всіх клубах. Відповісти на такі питання: 1 - По таке клуб, 2 - По таке драмгурток в клубі і його функції, 3 - репертуар його, 4 - веровник як режисер, 5 - керівник як організатор роботи по обслуговуванню кампаній, 6 - треніровка, 7 - організаційна схема. Питання: по таке клуб відпадає, тому що його розбирає партія. Відосно репертуару. Не єше бути п'єс театрального характеру. В кампанії і календарний план. Тут важно це, яку кампанію в найкращій формі провести. Самодіяльність страшно стомлюючий метод роботи, подібний до роботи у станка. Важно це, як проявити цю енергію "гнучкості" - гнучкості, якою найкраще притягнути маси до активності /чи політсудити п'єси, чи жива газета, чи по небудь друге./ Відосно керівників - пр. Йому

не треба займатись політрастом, але він мусить агітувати за це; він повинен бути інженір організатор всього що показується публіці зі сцени.

Допатинський: Лучше все щоб була колегія із всіх зав-вів всіми відділами. Робота по обслуговуванню кампанії повинна вестись спільно і по календарному плану; всі інші діяння повинні бути допоміжні і театральному гурткові.

Шмайн: Потрібний: 1/ Єдиний план роботи, 2/ Комплексний метод, 3/ Концентрація в руках керівництва організації показної роботи, 4/ Драмгурток як виявник здобути знань і роботи у других гуртках. Миття вимагає щоб гуртки відгукались дуже часто на всікі вимоги театрального гуртка. Клуб це один із очагів де повинна створюватись, де іде активна робота на творення пролетарської культури.

Курбас: Я ніколи цим питанням не цікавився і поскільки я чув в размов товаришів абсолютно цього корективна, який ви вирішили дати в цій програмі, і який потрібен - нема. Сьогодні треба вяснити: як в принципі дати його? Я боюсь одного це що тут говорилось воно страдає одним недостатком, є один уклон до трактожки клубу, як школи; школа ця повинна бути явсь автономна, при помочи котрої знизу, а не зверху може бути дана ініціатива викликаюча до організації, до самодіяльності, щоб не треба було публіку притягувати до клубу, (на чому держаться халтура професіоналізм). Тут по меншому треба би придумати щось такого, щоб установити ясно, що, які потреби мають у члена клубу, із них виходячи організувати роботу. Тоді не буде таких різкостей, як концепція Гарту клубної самодіяльності і як це що кожен спектакль повинен бути вповні чистий, без халтури; підкреслено існування такої різкості. Бажне виховання актора. З того може бути виведений правильний шлях для драмгуртка, коли охопити це питання в цілу ширину. Театр затримується в клубі найдовше через те, що клуб абсолютно не стоїть на ґрунті мистецтва пр.: товариські ігрища, - весь ший моментально заучений на плоскості гри, забави, а гра це є відлік. Приде час, коли в клубі будуть віддихати. Газета небезпечна тим, що вона даючи розвагу буде виховувати вниз. І от скажемо те, що у Зіни намічено: початки НОП'у, - це НОП до кінця. НОП устроється в клубі, вся праця в клубі, повинна бути величезним натиском на НОП, тому що НОП проведення в практику нашого життя - це саме сильне виключаче средство і коли ми де небудь можемо його провести, - то іменно в клубі. На це треба налати. Воно враду не удасться. /Опыт Морро-Алигірки/. Вказівки на мистецький локальний побут, не лише на суспільно-політичні теми. Це потрібно. Одна сторона: клуб повинен бути для маси, і для індивідуума. Послідовність роботи буде, коли драмгурток підраховуватиме те, що він повинен притягувати. Моя пропозиція: в момент "націанія" відкинути все, що ми знаємо про клуб і гальнути на все зовсім свіжо. Якщо потрібні, тому що клубний глядач є певною категорією глядачів, яка мало ходять в театр і для котрих спектакль театральний є притягуючим елементом.

Допатинський: По до методів роботи лише в огляду у великій мірі наша платформа.

Курбас: В клубі замітний момент "президентства" "зрешта". Всі члени клубу кожен має завдання, що то зробити для спектакля, щоб він був заінтересований приурочити це до якогось свята - на селях особливо це можна зробити, бо у кожному селі є свої празники - храми. Звернати увагу із других сіл на храми і т.д. і таким способом притягати всіх членів до праці. Вихідна точка одна: ~~всі~~ завдання яке стоїть перед класом по відношенні до маси і кожного індивідуума зокрема і ~~всі~~ - потреби індивідуума. Індивідууми клубів різні. Насущною потребою індивідуума є спочити, ~~в~~ віднести своє знання, освіту і т.д. Відносно всього загально: 1/ Представити питання цілком свіжо, 2/ Взяти все що є по цьому питанню, звірити, а тоді вже конкретизувати.

У х в а л и л и: Косптувати в комбів по виробленню програму клубної роботи т.т. Пігулович З., Вортмана, Аригу, Шмайна і Допатинського.

2. Візучі справи: а/ Справа збірника і журналу.

У х в а л и л и: Редколегії візратись на нараду 19-го січня 25 року в 12 год. дня. /Редколегія: Вортник, Кудрицький, Курбас, Допатинський/

б/ Відвідування лекцій клубної станції.

У х в а л и л и: Всім членам Редштабу являться точно на засідання клубної станції.

в/ Заготовлення матеріалу для інформації.

У х в а л и л и: Всім станціям, а першу чергу клубній станції скласти план загальної роботи і історію проробленої роботи і матеріал представити не пізніше 24/1-25 р.

М. Київ "19" ..... 1925 року.

Підписано: *В. Шмайн*

НЕН"у а у фелетонному положенні. "Воздушний пірог" служить емблемою можливості багатства. "Пірог" остається в повітрі. Моменти театральні є. П'єса належить автору, який хоче її продати. Хочє не менше 25 червінців. Справа в тому, коли її брати як матеріял, тоді треба адорво над нею попрацювати.

Кудрицький: Доручити дати короткий зміст цього матеріялу. Коли на другий рік, буде потрібно можна буде його використати. В головах він не удержиться.

"Воздушний пірог" - комедія В. Романова. Сюжет взятий з московського побуту 20-го року. П'єса рисує обстановку перших міт НЕН"у. Виводиться компанія спекулянтів, які стараються зажити один з банків, які повставали в той період. Завдяки слабкій волі директору банку, підприємство починає згинати. Іде боротьба між Радсупільними силами виведеними в п'єсі / голова міського, секретар ячейки, службовці і старі нешмані/. Розкривається ряд обманів і мошенства. - П'єса кінчиться арестом темних "дельцов". П'єса написана в тоні серйозної сатири. /Известия - Театр и Искусство № 26/2339 від 1-го лютого 25 року/.

Постановили: Доручити т. Кудрицькому ще раз познакопитись з п'єсою, відмітити всі моменти, які можна використати. Рівночасно т. Меллеру написати листа, в якому повідомити автора про оцінку п'єси даної Ревізтабом і спитати про умови.

"Мендіна нової землі" - Романов.

Пербатинський: З початку п'єси зазначено: Мистецтво не рідше питає, а ставить їх. Автор хотів відшукати це деярну Нової землі. Герой - жінка страшна, яка в кінці стріляється. Жінка гарна, немає ніяких хиб, - через те що вона так не розкинується. Але вона нічого особливого не дає. Вона обіцяє героєві зробити сюрприз, але вона його не робить. Ситуація проходить на фоні старого побуту за кампанським, на старих розмовах - п'єса написана в психологічному плані. Для "Геззіла" негідна.

Постановили: П'єсу до постановки не приймати.

"Кто самый глупый".

Нема ідеї. Один з ткачів забрав всі гроші і присвоє собі ткацьку фабрику, експлуатує всіх своїх бушних товаришів. У нього дочка, яка закохана в одного ткача. Ватко відмовився їй і шукає жениха в другого роду. Сама театральна дія, це те як раз, що він шукає: "кто самый глупый". П'єса цікава, з боку театрального декора. Однак над нею більш праці режисерові чим над учителем Лубусом. Можна прийняти до постановки, але праця над нею дуже велика.

Меллер: По положенням, які я заприятів мені подобалось те, що там є незвичайні можливості перекидання глядача в різні місця. П'єса по суті театральна. Треба дати цікавий політичний зміст, ідеологію можна перевести. Матеріал цей треба використати.

Постановили: Доручити Меллеру і Пшайну дати на слідуєче засідання Ревізтабу ще раз висновок і ніслати Курбасові.

"Пугачовщина" - Тренев.

Антонівська: Соціальний момент: пропаганда, розрахована на міщанського глядача. Потрібна середня переробка і вирівнювання ідеологічної лінії. Треба більш виразно окреслити постаті і загострити їх взаємовідносини. Потрібне скорочення деяких доггот. Ролів 31, відносно дальших ролів 9. Побудована індивідуальна: тема: класова боротьба робітників і селян, відібрана земля, ціль скинути царя і посадити його. Пугачов - людина фантазії, він захоплював людей. Рух припинений царським військом. П'єсу можна поставити в великому Дротеатрові, музика примітивна, п'єса ідеологічно не витримана.

Кудрицький: Це не п'єса, це ряд картин які дуже гарні. Пугачов чужий на Україні. П'єса ця - прекрасний матеріял який можна поставити, як рух маси в тодішньому часі, як бажання визволення. Із п'єси можна зробити дійсну епопею. Є нетяж про-вості Пугачова як фігуру. Крішки повстають проти поміщика, обурення проти помещика. Сорюст - декорація картина, перша порезка Пугачова, Варсул, з сотнями людей. Гарні переломні театральні дії. Тут можна якусь фігуру виізяти як провідника масового руху.

Меллер: Річ цікава. Вона заборонена в РС СР. Автор заборонив її ставити по старому тексту. Він переробив її для художнього театру і тільки цей театр має право її ставити.

Кудрицький: П'єсу треба показати з історичного боку. Підкреслити що це історія, не робити його агітаційним; може бути другий підхід: висунути фігуру більш

близьку до сучасності. Матеріал чудовий. Тема стійкі стремління маси до визволення. Матеріал такий специфічний і театральні цінні, що його приміняти до сучасності не можна, - від того п'еса програє. І найцініше підійти до неї як до історії, це буде мати цілєву установку. Пугачов не виводиться як голова руху. Коли б його пристосувати до сьогоднішнього дня, прийдеться викинути цікаві моменти. З української історії - гайдамачина заслуговує великої уваги. Так само як ми можемо брати різні сюжети з американського життя, можемо взяти із російського. П'еса має цікаве драматичне положення, вона має свою ідеологію. Не треба так легко кидатись матеріалом який до певної міри готовий і цінний. Автор виявляється цікавим, поскільки він вміє давати театральні положення. Бєжка переробка вінеує п'есу.

Бортник: З п'есою не треба співитись, вирішити тут неможливо. Пропоную доручити комусь з нас виділити в яких можливостях можна її використати.

Постановили: Вважати необхідним використати п'есу як матеріал для постановки; доручити т.т. Бортникові і Міланському докладно розробити питання можливості постановки і докласти на одному із ближих засідань.

"Космата обезьяна".

Меллер: Фабула - На пароплаві у верху ідуть буржуа, а внизу в клітці ідуть люди звіра, що нагадують собою обезьяни - це кочегари. Один з них найбільший і страшний силач, герой цієї п'еси. До нього в кочегарку спускається дочка мільярдера найвищайно радінована жінщина. Він замахується на дочку - вона прєзирєє його косматю обезьяною. Ця назва переслідує його. Він попадає в тюрму і там порівнюють його з косматю обезьяною. В партії робітників його приймають за шєлєніка Гємперєа і також звуть косматю обезьяною. В цирку випускають Горілла, який його душить.

Кудрицький: Це писання сучасного інтелігента, який не знає для чого він пише. Це ні матеріал, ні готова п'еса. Ні п'еси ні композиції.

Меллер: З театрального боку п'еса нагадує Толлеровські річи. Ситуації різні не цікаві.

Постановили: Доручити т.т. Криві і Тягнові прочитати "Космату обезьяну".

Найближє засідання Рєжисату:

Постановили: Протягом одного тижня не пізніше 8-го лютого закінчити перегляд п'ес. запропонувати т.т. Пєгулович З. і Василькові дати на слідуєчому засіданні пояснення про причину відсутності на сьогоднішньому засіданні. Тов. Міланському написати протягом сьогоднішнього дня замітку в газету.

М. Київ "20" Лютого ..... 1925 року.

До пункту 3-го: "Учитель Бубус" - А. Файко.

Файко написав комедію на тему о безнадежно-свихнутом, безисходно философствования интеллигенте учителе, запутавшемся в противоречиях идеализма, о жалкой личности - кляксе, попавшей в жернова жестоких фактов действительности, среди которой "учитель" кувыркается словно в тумане, как футбольный мяч, между ногами капиталистов и пролетариата. Испытывая переживания ужаса и сознания своей бессилности на каждом шагу. Но, впрочем же ему кажется, что он призван спасти мир своей "проповедью", но она - лишь пустая фраза. Это - уничтожающая карикатура на идеалистически-учительствующую интеллигенцию. вообще, карикатура в заостренном комедийном оценочном рисунке. / Известия - Театр и искусство № 26/2359 від 1-го лютого 1925 року/

20/2-25 - Райко